

**INFORMASJON FRA POLITIETS ENHET FOR VANDELSKONTROLL OG
POLITIATTEST TIL ELEVER I VIDEREGÅENDE SKOLE SOM SKAL HA PRAKSIS**

Denne veiledningen inneholder en oversikt over bestemmelsene som gjelder politiattest for elever i videregående skole som skal ha praksis i bedrifter hvor det foreligger krav om politiattest.

Innholdsfortegnelse

1. Betingelsen for å utstede en politiattest.....	2
2. Rett eller plikt til å kreve politiattest.....	2
3. Informasjon om politiattest til bruk på de ulike praksisplassene	2
4. Krav om politiattest for person som skal yte tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven § 5-4. 2	
5. Krav om politiattest for praksis i offentlig skole.....	3
6. Krav om politiattest for praksis i barnehage	4
7. Krav om politiattest for person som skal yte spesialisthelsetjenester og tannhelsetjenester til barn og personer med utviklingshemming.....	6
8. Krav om politiattest for praksis i apotek	6
9. Krav om politiattest for praksis som vekter	7
10. Praksisstedet som oppdragsgiver.....	7
11. Hvordan søke om politiattest.....	7
12. Utstedelse av politiattest	8
13. Kontaktinformasjon.....	8

1. BETINGELSEN FOR Å UTSTEDE EN POLITIATTEST

Hjemmelsgrunnlag for utstedelse av politiattester er politiregisterloven av 28.5.2010 nr. 16, som trådte i kraft 1.7.2014. Betingelsen for å kunne utstede politiattest er at det foreligger en lovhjemmel der det framkommer at det er krav til en politiattest.

Oppdragsgiver er den som kan/skal kreve en politiattest der det foreligger en lovhjemmel.

Det foreligger per dags dato ingen egen lovhjemmel for innhenting av politiattest i forbindelse med praksis for elever i videregående skoler.

Dette medfører at skolen ikke kan kreve politiattest på vegne av oppdragsgiver, og derav heller ikke utstede bekreftelse på vegne av oppdragsgiver. Det er praksisplassen (oppdragsgiver) som skal utstede bekreftelsen til eleven, som skal benyttes for å søke om politiattest.

2. RETT ELLER PLIKT TIL Å KREVE POLITIATTEST

Politiregisterlovens kapittel 7, Vandelskontroll og politiattester, regulerer hvem som har rett til eller har plikt til å be om politiattest. Hvis oppdragsgiver skal være forpliktet til å be en person om en politiattest, avhenger dette av lovhjemmelen for den enkelte stilling, verv eller oppdrag.

Lovhjemmelen kan også gi oppdragsgiver rett til å kreve politiattest, men ikke plikt. Hvis oppdragsgiver er en offentlig etat som kan be om en politiattest, har etaten også ofte en plikt til å kreve politiattest.

3. INFORMASJON OM POLITIATTEST TIL BRUK PÅ DE ULIKE PRAKSISPLASSENE

Selv om saksbehandlingsreglene for utstedelse av politiattester finnes i politiregisterloven, er hjemmelsgrunnlaget for krav om politiattester forankret i ulike særlover. Hjemmel for krav om politiattest avhenger av hvilken virksomhet eleven skal ha praksis ved og hva slags arbeid de skal utføre. Nedenfor går vi nærmere inn på de vanligste områdene som kan være aktuelle for praksis for elever i videregående skole.

Det er flere typer politiattester og politiregisterloven regulerer hvilke registrerte opplysninger som skal utleveres i en politiattest. Lovhjemmelen for den enkelte stilling/oppdrag vil gi regler om hvilken politiattest som skal utstedes. Lovhjemmelen kan også begrense politiattesten og gi regler om hvilke opplysninger som skal anmerkes i en politiattest.

4. KRAV OM POLITIATTEST FOR PERSON SOM SKAL YTE TJENESTER ETTER HELSE- OG OMSORGSTJENESTELOVEN § 5-4

Lovhjemmelen gjelder for person som skal yte tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven:

"Kommunen eller annen arbeidsgiver som yter tjenester etter loven her, skal ved tilbud om stilling eller oppdrag kreve fremlagt politiattest fra personer som skal yte slike tjenester", jf. Helse og omsorgstjenesteloven § 5-4 første ledd, første punktum.

Plikten til å kreve politiattest omfatter ikke personer som bare sporadisk yter tjenester etter loven her og som i alminnelighet ikke vil være alene med pasienten eller brukeren," jf. Helse og omsorgstjenesteloven § 5-4 femte ledd

Loven gjelder helse- og omsorgstjenester som tilbys eller ytes i riket av kommunen eller private tjenesteytere som har avtale med kommunen. Loven gjelder også tannhelsetjenester som tilbys eller ytes av kommunen eller av private tjenesteytere som har avtale med kommunen.

Plikten til å kreve politiattest omfatter ikke personer som bare sporadisk yter helse- og omsorgstjenester og som i alminnelighet ikke vil være alene med pasienten eller brukeren. Det betyr i praksis at kravet om politiattest kun gjelder for de som yter helse- og omsorgstjenester regelmessig og skal i alminnelighet være alene med pasienten eller brukeren. Det kan ikke kreves politiattest for de som skal utføre andre oppgaver som blant annet handle, kjøre mat og medisiner, lage mat eller jobbe med renhold.

Kommunen eller annen privat tjenesteyter (oppdragsgiver), som har en avtale med kommunen om å yte helse- og omsorgstjenester, har en plikt til å kreve politiattest for den som skal yte kommunale helse- og omsorgstjenester regelmessig og i alminnelighet være alene med pasienten eller brukeren.

- **Helse- og omsorgstjenesteloven § 5-4**

Kommunen eller annen arbeidsgiver som yter tjenester etter loven her, skal ved tilbud om stilling eller oppdrag kreve fremlagt politiattest fra personer som skal yte slike tjenester. På politiattesten skal det anmerkes om personen er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelse av straffeloven 1902 §§ 162, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 andre ledd, 201 første ledd bokstav c, §§ 201 a, 203, 204 a, 219, 222, 223, 224, 227, 228, 229, 231, 233, 242, 255, 256, 257, 258, 266, 268, jf. 267, 270, 271 og straffeloven 2005 §§ 231, 232, 251, 252, 254, 255, 256, 257, 258, 263, 264, 271, 272, 273, 274, 275, 282, 283, 288, 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 314, 321, 322, 324, 325, 327, 328, 330, 331, 371 og 372.

Overtredelse av straffeloven 1902 §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 andre ledd, 201 første ledd bokstav c, 201 a, 204 a og 233 og straffeloven 2005 §§ 275, 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 310, 311, 312 og 314 skal anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 41 nr. 1.

Overtredelsene av straffeloven 1902 §§ 162, 203, 219, 222, 223, 224, 227, 228, 229, 231, 242, 255, 256, 257, 258, 266, 268, jf. 267, 270 og 271 og straffeloven 2005 §§ 231, 232, 251, 252, 254, 255, 256, 257, 258, 263, 264, 271, 272, 273, 274, 282, 283, 288, 309, 321, 322, 324, 325, 327, 328, 330, 331, 371 og 372 skal anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 40.

Politiattesten skal ikke være eldre enn tre måneder.

5. KRAV OM POLITIATTEST FOR PRAKSIS I OFFENTLIG SKOLE

GRUNNSKOLEN, VIDEREGÅENDE SKOLE, KULTURSKOLE, SFO, LEKSEHJELP

Lovhjemmelens første ledd gjelder personer som etter opplæringslova skal tilsettes i grunnskolen, videregående skole, musikk- og kulturskole, skolefritidsordning og leksehjelp. Kravet gjeld også for person som skal tilsettes i skolelignende aktivitetstilbud.

Skolelignende aktivitetstilbud vil si aktivitetstilbud i regi av skoleeieren, kommunen eller fylkeskommunen, med tilknytning til skolen, og som har karakter av opplæring. Det er

en plikt til å legge frem politiattest før personen begynner i arbeid. Personer som er dømt for seksuelle overgrep mot mindreårige, kan ikke tilsettes. Hvis en person har andre anmerkninger på politiattesten så skal disse oppdragsgiver vurdere disse konkret opp mot tilsetningen. Oppdragsgiver, den som skal ansette personen, har plikt til å kreve politiattest av en person som skal tilsettes etter denne hjemmelen.

Lovhjemmelen gjelder også for personer som regelmessig skal oppholde seg i grunnskolen, videregående skole, musikk- og kulturskole og skolefritidsordning, samt der det ytes tilbud om leksehjelp og skolelignende aktivitetstilbud etter opplæringslova, jf. andre ledd. Skoleeieren, kommunen eller fylkeskommunen, har rett, men ikke plikt til å kreve politiattest etter denne lovhjemmelen.

På samme måte som for barnehager vil elever som kun skal ha et kortere praksisopphold etter vår vurdering være omfattet av andre ledd. Det vil da være opp til oppdragsgiver å vurdere om det skal kreves politiattest. Elever i videregående opplæring som er i et lærlingeprogram eller gjennom annen lignende praksis mottar lønn fra og har inngått arbeidsavtale med en skole mv. vil være i et ansettelsesforhold og dermed være omfattet av første ledd. Disse elevene skal legge frem politiattest.

- **Opplæringslova § 10-9.**

Den som skal tilsetjast fast eller mellombels i grunnskolen eller i videregående skole, i musikk- og kulturskolen etter § 13-6, i skolefritidsordninga etter § 13-7 eller for å gi leksehjelp etter § 13-7 a, må leggje fram politiattest med tilsvarende innhald som er nemnd i politiregisterlova § 39 første ledd. Kravet gjeld også for personar som skal tilsetjast fast eller mellombels i skoleliknande aktivitetstilbod. Skoleliknande aktivitetstilbod vil seie aktivitetstilbod i regi av skoleeigaren med tilknytning til skolen, og som har karakter av opplæring.

Skoleeigaren kan også krevje politiattest som nemnd i politiregisterlova § 39 første ledd av andre personar som regelmessig oppheld seg i grunnskolen, i videregående skole eller i tilbod som nemnd i første ledd.

Personar som er dømde for seksuelle overgrep mot mindreårige, kan ikkje tilsetjast fast eller mellombels i grunnskolen, i den videregående skolen eller i musikk- og kulturskolen, i skolefritidsordninga, for å gi leksehjelp eller i skoleliknande aktivitetstilbod som nemnt i første ledd. I andre tilfelle må konsekvensane av merknader på politiattesten vurderast konkret

Forskrift til opplæringslova

Arbeidsgivaren innhentar politiattest i samsvar med reglane i opplæringslova § 10-9, § 13-6, § 13-7 og § 13-7a. Politiattesten skal ikkje vere eldre enn tre månader.

Arbeidsgivaren skal i utlysingsteksten gjere søkjarar merksame på at det vil bli kravd politiattest ved tilsetjing, men at slik attest ikkje skal leggjast ved søknaden. Attest skal berre krevjast av den søkjaren som får tilbod om stillinga. Det skal i tilbodet takast atterhald om at merknadar på politiattesten kan føre til endring i tilbodet om stilling.

Politiattest skal liggje føre før arbeidstakaren blir tilsett i stillinga.

6. KRAV OM POLITIATTEST FOR PRAKSIS I BARNEHAGE

Lovhjemmelens første ledd gjelder alle personer som skal ansettes i barnehagen. Det er en plikt til å legge frem politiattest før personen begynner å arbeide i barnehagen.

Personer som er dømt for seksuelle overgrep mot barn, er utelukket fra arbeid i barnehager.

Lovhjemmelen gjelder også for personer som regelmessig oppholder seg i barnehagen eller har vesentlig innflytelse på barnehagens drift, jf. andre ledd. Skoleeieren, kommunen eller fylkeskommunen, har rett, men ikke plikt til å kreve politiattest etter denne lovhjemmelen.

I henhold til tolkningsuttalelse fra Utdanningsdirektoratet av 12.02.2016 vil elever i videregående opplæring, som gjennom lærlingeprogram eller annen lignende praksis mottar lønn fra og har inngått arbeidsavtale med en barnehage, være i et ansettelsesforhold og dermed være omfattet av første ledd. Disse elevene skal legge frem politiattest. Elever som kun skal ha et kortere praksisopphold i barnehage, hvor det ikke er inngått noen arbeidskontrakt og avtale om lønn, vil være omfattet av andre ledd. Det vil da være opp til barnehageeier og kommunen som barnehagemyndighet å vurdere om det skal kreves politiattest.

- **Barnehageloven § 19**

Den som skal ansettes fast eller midlertidig i barnehage skal legge frem politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd.

Barnehageeier og kommunen som barnehagemyndighet kan kreve politiattest som nevnt i første ledd for andre personer som regelmessig oppholder seg i barnehagen eller har vesentlig innflytelse på barnehagens drift.

Personer som er dømt for seksuelle overgrep mot mindreårige er utelukket fra fast eller midlertidig ansettelse i barnehager. I andre tilfeller må konsekvensene av merknader på politiattesten vurderes i det enkelte tilfellet.

Departementet gir nærmere forskrifter om gjennomføring av denne paragrafen

Videre gir forskrift om politiattest i barnehage regler om hvem som har rett til eller har plikt til å kreve politiattest, og hvilken type politiattest det kreves fremlagt etter politiregisterloven.

- **Forskrift om politiattest i barnehager**

§ 2. Krav om politiattest

Kravet om å legge fram politiattest etter barnehageloven § 19 første ledd gjelder før personen begynner å arbeide i barnehage.

I vurderingen av om det skal innhentes politiattest for personer som nevnt i barnehageloven § 19 andre ledd, skal barnehageeier og kommunen som barnehagemyndighet legge vekt på om oppholdet eller innflytelsen gir vedkommende mulighet til å være i direkte kontakt med barna.

§ 3. Krav til attesten

Politiattesten skal ikke være eldre enn tre måneder når den leveres til mottaker.

7. KRAV OM POLITIATTEST FOR PERSON SOM SKAL YTE SPESIALISTHELSETJENESTER OG TANNHELSETJENESTER TIL BARN OG PERSONER MED UTVIKLINGSHEMMING

Lovhjemmelen gjelder for personer som skal yte spesialisthelsetjenester og tannhelsetjenester til barn eller personer med utviklingshemming. Eksempelvis vil praksis som sykepleier eller ambulansearbeider kunne omfattes av bestemmelsen. Helseforetak, fylkeskommunen eller annen privat tjenesteyter (oppdragsgiver) har en plikt til å kreve politiattest i disse tilfellene.

Den som yter tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven skal imidlertid fremlegge politiattest etter helse- og omsorgstjenesteloven § 5-4.

- **Helsepersonelloven § 20 a**

Den som skal yte spesialisthelsetjenester og tannhelsetjenester til barn skal fremlegge politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd ved tilbud om stilling, ved inngåelse av avtale etter tannhelsetjenesteloven § 4-2 første ledd og spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a sjette ledd, samt ved melding om åpning, overtagelse og inntreden i privat virksomhet, jf. § 18.

Den som skal yte spesialisthelsetjenester og tannhelsetjenester til personer med utviklingshemming skal i tilfeller som nevnt i første ledd fremlegge politiattest som viser om vedkommende er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for brudd på overtredelse av straffeloven 1902 §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 første ledd bokstav c, 203 eller 204 a og straffeloven 2005 §§ 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 309, 310, 311, 312 og 314. Overtredelsen skal anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 41 nr. 1.

Plikten etter første og annet ledd omfatter ikke den som bare sporadisk yter slike tjenester og som i alminnelighet ikke vil være alene med barn eller personer med utviklingshemming.

Politiattest som nevnt i første og annet ledd skal ikke være eldre enn tre måneder.

8. KRAV OM POLITIATTEST FOR PRAKSIS I APOTEK

Politiattest utstedes når det foreligger bekreftelse fra apoteket/legemiddelgrossisten som viser til legemiddeloven § 30a. Politiattest kan kreves uavhengig av hvilke oppgaver eleven skal utføre.

- **Legemiddeloven § 30 a**

Farmasøytisk industri, legemiddelgrossister og apotek kan kreve fremleggelse av ordinær politiattest, jf. politiregisterloven § 40. Attesten avgrenses til å omfatte overtredelser av narkotikalovgivningen.

9. KRAV OM POLITIATTEST FOR PRAKSIS SOM VEKTER

Politiattest skal bare utstedes når det foreligger et konkret tilbud om stilling i vaktvirksomhet. Politiattesten skal være uttømmende og utvidet. Dette følger av vaktvirksomhetsloven § 8 første ledd, jf. vaktvirksomhetsforskriften § 5.

Dette betyr at det ikke kan kreves politiattest av personer som deltar på vekterkurs eller er i praksis.

- **Vaktvirksomhetsloven § 8**

Den som skal tilsettes i foretak som omfattes av loven og som skal utføre vaktteneste eller har oppgaver direkte knyttet til vaktteneste, må ha tilfredsstillende vandel. Det kan kreves uttømmende og utvidet politiattest. Personen må dessuten være fylt 18 år.

Foretakets ledelse har plikt til å sørge for at ansatte i foretaket som skal utføre vaktteneste eller har oppgaver direkte knyttet til vaktteneste, oppfyller kravene i lov og forskrift.

Politiet har plikt til å varsle vaktforetaket om ansatte, som skal utføre vaktteneste eller har oppgaver direkte knyttet til vaktteneste, som er under etterforskning for straffbare forhold av alvorlig karakter eller forhold som har betydning for tilliten i vedkommendes arbeid. Plikten gjelder såfremt opplysningene kan gis uten å skade etterforskningen

10. PRAKSISSTEDET SOM OPPDRAGSGIVER

Oppdragsgiver, som er virksomheten hvor eleven skal være, må gjøre følgende:

- Fyll ut skjema for bekreftelse på formål med politiattest for den aktuelle eleven: <https://www.politiet.no/globalassets/02-tjenester-admin/politiattest/kreve-politiattest-fornytt-vandelskontr/bekreftelse-pa-formal-med-politattestbm>
- Overlevere bekreftelsesskjemaet til eleven

Bekreftelsen fra oppdragsgiver må inneholde:

- Elevens navn
- Elevens fødselsnummer/dato
- Hvilken stilling/arbeidsområde eleven skal ha, eksempel: praksis i barnehage
- Aktuell lovhjemmel, for eksempel i barnehageloven § 19
- Kontaktinformasjon til oppdragsgiver

11. HVORDAN SØKE OM POLITIATTEST

Når eleven har fått tilbud om praksisplass, sender de inn søknad om politiattest. Det er eleven selv som må søke. Skolen eller oppdragsgiver kan ikke be om politiattest på vegne av eleven. Vi vil presisere at den raskeste måten å få en politiattest på er at eleven:

- Oppretter digital postkasse
- Søker på vår nettside; <https://www.politiet.no/tjenester/politiattest/politiattest-sok-pa-nett/>
- For søkere som er under 18 år må en foresatt også skrive under på bekreftelsen. Eventuelt kan en laste opp signatur fra foresatte i et eget vedlegg.
- Legger ved bekreftelse en har mottatt ferdig utfylt fra oppdragsgiver. Oppdragsgiver kan bruke vår mal om ønskelig; <https://www.politiet.no/globalassets/02-tjenester-admin/politiattest/kreve-politiattest-fornyet-vandelskontr/bekreftelse-pa-formal-med-politattestbm>

Om en ikke har mulighet til å søke digitalt, må en sende inn søknaden pr post. Henvendelsen skal inneholde:

- Utfylt søknadskjema; <https://www.politiet.no/globalassets/02-tjenester-admin/politiattest/soknad-per-post/soknad-om-politiattest-b.pdf>
- For søkere som er under 18 år må en foresatt også skrive under på bekreftelsen/søknadskjemaet.
- Ferdig utfylt bekreftelse fra oppdragsgiver/praksissted.
- Kopi av gyldig legitimasjon; kopi av gyldig pass, førerkort eller bankkort med fotografi og underskrift.

Dokumentene sendes til følgende adresse:

Politiets enhet for vandelskontroll og politiattester
Postboks 113
9951 Vardø

12. UTSTEDELSE AV POLITIATTEST

Hvis søker har opprettet digital postkasse, så vil de motta politiattesten noen timer etter at vi har ferdigbehandlet saken. Hvis søker ikke har opprettet digital postkasse, så vil saksbehandlingssystemet vårt sende en epost til søker når politiattesten er ferdig og klar til sending. I eposten blir de veiledet til å opprette en digital postkasse. Det vil gå 7 dager, så forsøker systemet å sende politiattesten på nytt igjen til digital postkasse.

Hvis digital postkasse ikke blir opprettet innen 7 dager, så vil vi skrive den ut på papir og sende den til søker i posten, til adressen som er oppgitt i søknadskjemaet. Behandlingstiden er beregnet til cirka 14 dager.

13. KONTAKTINFORMASJON

Hvis det skulle være noen spørsmål så kan Politiets enhet for vandelskontroll og politiattest kontaktes på

- Telefon 78 98 93 60: mandag til torsdag mellom klokka 0830 og 1130
- Epost: politiattest@politiet.no